

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2013, č. j. 10998/13/5000-14103-708571, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2014, č. j. 31 Af 64/2013 - 73,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

- [1] Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) ze dne 13. 10. 2014, č. j. 31 Af 64/2013 – 73, bylo zastaveno řízení o žalobě podané žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 26. 4. 2013, č. j. 10998/13/5000-14103-708571, z důvodu nezaplacení soudního poplatku.
- [2] Proti tomuto usnesení podal stěžovatel z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), dne 10. 11. 2014 včasnou kasační stížnost spojenou s návrhem na přiznání odkladného účinku. Stěžovatel vyjadřuje obecně nesouhlas s vydaným usnesením a namítá, že se krajský soud nezabýval skutkovým stavem věci. Stěžovatel má za to, že žaloba byla podána včas a řádně a že bylo krajskému soudu objektivně prokázáno, že osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta žádal důvodně.
- [3] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.
- [4] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

- [5] Nejprve je třeba poznamenat, že v případech, kdy je řízení krajským soudem zastaveno, lze v kasační stížnosti účinně namítat pouze důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení. Pod citovaný důvod lze v takovém případě podřadit nesprávný úsudek krajského soudu o tom, že jsou splněny zákonné podmínky pro zastavení řízení, popřípadě zmatečnost soudního řízení, nepřezkoumatelnost rozhodnutí či jiné vady řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení.
- [6] Nejvyšší správní soud rozhodoval o kasační stížnosti, i když stěžovatel nezaplatil soudní poplatek a není zastoupen advokátem. Ačkoliv zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost i povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem je obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu není v určitých věcech nutno na splnění těchto podmínek trvat. V rozsudku ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 – 77, Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku ... s ohledem na povahu rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jebož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení, které bylo následkem nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek.“*
- [7] Závěr vyslovený v uvedeném rozsudku je třeba aplikovat i v dané věci. Nejvyšší správní soud proto konstatoval, že kasační stížnost stěžovatele je přípustná a projednatelná i přesto, že stěžovatel nezaplatil soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti a není zastoupen advokátem a ani sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Pro podporu těchto závěrů srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2012, č. j. 4 Ads 66/2012 - 22, ze dne 31. 10. 2012, č. j. 4 As 64/2012 - 14, či ze dne 10. 7. 2014, č. j. 7 As 47/2014 – 22, všechny dostupné na www.nssoud.cz. Na této skutečnosti nemůže nic změnit ani fakt, že ve věci sp. zn. 1 As 196/2014 byla rozšířenému senátu zdejšího soudu předložena otázka zpochybňující výše uvedený postup, kdy Nejvyšší správní soud pro případ zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku netrvá na jeho zaplacení za kasační stížnost a bez dalšího přistoupí k meritornímu projednání. Teprve případné opačné rozhodnutí rozšířeného senátu může dosavadní judikaturu změnit. Nadto Nejvyšší správní soud uvádí, že v případě předloženém rozšířenému senátu jde o zcela jinou skutkovou situaci, neboť stěžovatel v předchozím řízení u soudu nežádal o osvobození od soudního poplatku, zatímco v nyní posuzovaném případě ano. Rozšířený senát má potom vyřešit otázku, zda *„lze považovat skutečnost, že stěžovatel napadá kasační stížností usnesení krajského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, samu o sobě za důvod k tomu, aby Nejvyšší správní soud nepožadoval po stěžovateli zaplacení soudního poplatku za takovou kasační stížnost“*. V posuzovaném případě se však nejedná o kasační stížnost proti zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku samo o sobě a podstatná je skutečnost, že k zastavení řízení došlo poté, co krajský soud rozhodl o neosvobození stěžovatele od soudních poplatků a zamítl návrh na ustanovení zástupce soudem, a toto rozhodnutí bylo již nejvyšším správním soudem ke kasační stížnosti stěžovatele přezkoumáno (viz níže). Proto Nejvyšší správní soud podle dosavadní ustálené judikatury výše citované přistoupil i nyní rovnou k věcnému přezkumu, aniž by vyčkával rozhodnutí rozšířeného senátu, neboť v daném případě nemůže tento postup stěžovateli způsobit újmu, naopak je v jeho prospěch.
- [8] Podle ustanovení § 9 odst. 1 a 3 zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném

pokračování

uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen.

- [9] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že krajský soud usnesením ze dne 29. 11. 2013, č. j. 31 Af 64/2013 – 14, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o žalobě a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Na citované usnesení reagoval stěžovatel podáním obsahujícím námitku podjatosti soudců krajského soudu a žádostí o osvobození od soudních poplatků. Po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. Nao 16/2014-27, ve věci námitky podjatosti, že soudci krajského soudu nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování ve věci, stěžovatel zaslal krajskému soudu vyplněný formulář Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků, kopii daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2011 a kopie poštovních poukázek na dávky nemocenského pojištění; současně požádal o ustanovení zástupce soudem pro toto řízení.
- [10] Krajský soud usnesením ze dne 25. 4. 2014, č. j. 31 Af 64/2013 - 52, stěžovateli nepřiznal osvobození od soudního poplatku, návrh na ustanovení advokáta a návrh na přiznání odkladného účinku žalobě zamítl. Stěžovatele zároveň opakovaně vyzval, aby zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč a soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1.000 Kč, a to do jednoho týdne od doručení tohoto rozhodnutí. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, která byla usnesením zdejšího soudu ze dne 15. 8. 2014, č. j. 3 As 111/2014 – 17, odmítnuta pro neodstranění vad dle § 37 odst. 5 věta druhá, ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.
- [11] Krajský soud následně usnesením ze dne 19. 9. 2014, č. j. 31 Af 64/2013 – 67, opětovně vyzval stěžovatele k zaplacení soudních poplatků ve lhůtě tří dnů od jeho doručení. Současně jej poučil o tom, že pokud nebude výzvě vyhověno, bude řízení o žalobě zastaveno. Stěžovatel na tuto výzvu reagoval opakovanou žádostí o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta, neuvedl v ní však žádné nové skutečnosti relevantní pro osvobození od soudních poplatků oproti původní žádosti. Z důvodu, že stěžovatel soudní poplatky ve stanovené lhůtě nezaplatil, krajský soud napadeným usnesením řízení o žalobě s odkazem na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích zastavil.
- [12] Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je soud oprávněn zastavit řízení o žalobě, jestliže účastník řízení ani na výzvu soudu v určené lhůtě nezaplatí soudní poplatek. Předpokladem pro zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku je tedy to, že účastník byl k jeho zaplacení vyzván, že byl poučen o následcích nesplnění výzvy a že marně uplynula určená lhůta k zaplacení poplatku. Pro podporu tohoto závěru lze odkázat i na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 – 87. Všechny citované podmínky byly v dané věci splněny. Stěžovatel totiž ani na základě opakované výzvy, ve které byl poučen o následcích nezaplacení soudního poplatku, soudní poplatky v určené lhůtě nezaplatil. Na základě výše uvedeného proto dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud postupoval v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, když řízení o žalobě zastavil.
- [13] Ostatně nesplnění zákonných podmínek pro zastavení řízení stěžovatel v kasační stížnosti ani nezpochybnuje. Poukazuje pouze obecně na existenci důvodů pro přiznání osvobození od soudních poplatků v řízení před krajským soudem. Krajský soud však nyní napadeným usnesením nerozhodoval znovu o opakované žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce soudem, neboť, jak správně uvedl, opětovná žádost neobsahovala

žádné nové skutečnosti, dosud neuplatněné ani se nedovolávala změny skutečností pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků relevantních. Krajský soud tak postupoval v souladu se závěrem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ans 5/2008 - 65, že „ *O opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení.*“. Stěžovatelem uplatněné kasační námitky se tak míjejí s důvody, pro něž bylo řízení o žalobě stěžovatele zastaveno.

- [14] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.
- [15] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.
- [16] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a odvolacímu finančnímu ředitelství žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2014

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu